

γίξει σάν τὸ τρυφερό κυπαρισσάκι; Καὶ τὰ χεῖλη τους σὰ μπουμπουκάκια πού ἀνοίγουνε.

Τοῦ περιβολάρη τὰ λόγια διώξανε τὸ μεθύσι τοῦ νοῦ, μὰ ἡ καρδιά του πονοῦσε. "Αχ, ναί. Αὐτὸς εἶναι στὸ καλοκαίρι πιά, πού ὁ ἥλιος καίει. Ἡ Λιλή, τὸ τρυφερό λουλούδι, θέλει δροσιά καὶ τῆς ἀνοιξης, τὸν ἥλιο πού χαϊδεύει καὶ θερμαίνει, μὰ δὲν καίει. Ἡ ἀγάπη του ἔχει τὸ κάμμα, τὸ λιοπύρι τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ καίει, κι ἀκόμα κρύβει μέσα της τὸ μήνυμα, πὼς φτάνει τὸ φθινόπωρο πού σέρνει μαζί του τὸ χειμῶνα μὲ τὸ βορριά καὶ τὴν παγωνιά. "Ας ἀφήσει τὰ τρυφερά λουλούδια καὶ τὰ δεντράκια στὸ δροσολόγημά τους. Αὐτὸς εἶναι πιά τὸ ἀδρὺ τὸ δέντρο, πού ἔχει βαθιά τις ρίζες του καὶ βρίσκεται παντοῦ τὴν τροφή του. Μόνο τὸν ἥλιο του μπορεῖ νὰ χαρίζεῖ στὰ μικρά τὰ δεντράκια.

Γύρισε καὶ ξανακοίταξε τὸ ζευγαράκι. Σὰ νὰ μὴν εἶναι ἑπτά τριγύρω τους, μιλοῦνε καὶ γελοῦνε καὶ παίζουνε μὲ τὰ χέρια τους. Θεσπέσιο δροσολόγημα. Ἡ δροσιά σκορπιζότανε τριγύρω καὶ μακριά. Αὐτὸς δυνόυσε κ' ἔφυγε.

Δὲν ἔχε γνωρίσει ἐκεῖνο τὸ δροσολόγημα, δταν ἔπρεπε, καὶ τὸ κάμμα εἶτανε πολὺ ἀψύ. Δὲ θὰν τῶσθηνε παρὰ τὸ φθινόπωρο, πού ζύγωνε μὲ τὰ μαῦρα σύννεφα καὶ τις βροχάδες, κ' ἔπειτα ὁ χειμῶνας...

Ἀθήνα, 1921.

Μήτσος Ἀνθέμης

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ(*)

"Οποῖος ἔχει κάποια δόση παρατηρητικότητος, βρίσκει ἀρίφνητη θροφή στὴν καθημερινή ζωὴ τῆς Πόλης.

Ἀλογάγιαστα εἶναι κείνα πού κέντριζονε τὴν προσοχή μας ἢ πού γεννοῦνε τὴν περιέργεια καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ γελοίου ἢ τοῦ χιοῦμο.

Παίρνω τὸ βαποράκι τοῦ Βοσπόρου νὰ κατεβῶ στὴν Πόλη — μὰ μέρα γιὰ μέρα μὲ πυρετώδη κίνηση καὶ ἀποτελεσματικὴ δουλιὰ — γιατί σημειώσατε ὅτι μπορεῖτε νάνεθοκατεβαίνετε πέντ' ἔξη μῆρες χωρίς κανένα ἀποτέλεσμα καὶ ὅμως νὰ θεωρεῖτε τὸν ἐαυτὸ σας εὐτυχεμένο πού προχωροῦν οἱ δουλιές σας.

Μπαίνουμε λοιπὸν στὸ βαποράκι. Ἐδὼ ἀρχίζει τὸ «γιαβάζ-γιαβάζ», μὰ καὶ ἡ ποικιλία τῶν τύπων πού μᾶς περιστοιχίζουν.

Ἐνὸς ρομαντικὸς μυταράς — Ἀρμένης θάνα — κάθεται κηντά σας, στὸ ἄλλο σας πλευρό, μὰ χαριτωμένη Ρωμιοπούλα φλερτάρει φανερά μὲ τὸν Ἑγγλέζο ναύτη πού, μαζί μὲ ἄλλοι, τῆς ἔμαθε καὶ κουτσὰ ἐγγλέζικα. Ἀντίκρου Ἑβραῖος Ροββίνος προσπεθεῖ — σὰ νὰ ἤθελε νὰ διαμαρτυρηθεῖ γιὰ τὸ τολμηρὸ φλέρτ — νὰ δώσει στὸ ἴφρος του μεγαλοπρέπεια Προφήτη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἴταλοι, Ἴσπανοί, Τοῦρκοι σφαιρίζονται σὲ φιλαρία καὶ χειρονομία.

Ρώσοι, καὶ πρὸ πάντων Ρωσίδες, σκορπᾶνε γύρω, ἄλλες θεληματικά, πολλὲς ἄθελα, τὸν ἀέρα τῆς

θερμῆς καὶ ἐντονης ζωῆς τοῦ κομμουνισμοῦ, τὴν ἀγνοία καὶ τὴν περιφρόνηση τῆς συμβατικότητος.

Φέρουν μαζί τους καὶ σκορπᾶνε γύρω τους, τὰ θέληγτρα καὶ τοὺς κύντινους τῆς λεύτερης ἀγάπης — μὰ πολλὲς εἶναι καὶ ζωντανὸ παραδειγμα γιὰ τὴν ἀφροσύνη καὶ τὴν συζυγικὴ πίστη.

Μέσα στὸ βαποράκι, ἂν εἶσαι ξένος — θὰ πάρεις πολλοὺς γιὰ Τοῦρκους πού φορᾶνε φέσιλ — εἶναι οἱ Ἀνατολίτες - Ρωμιοί, πού δουλεύουν στὸ Στρατιοῦλ κι ἀναγκάζονται νὰ φοροῦν αὐτὸ τὸ κάλλημα γιὰ τὴν εὐκολία τῆς δουλιᾶς τους.

Ὁ Καῖσερλίς — ὁ Νιγδελίς, τύποι ἀνατολίτικοι, ὁ Ἀνατολίτης ὁ ἀληθινός — ὅλα τὰ βλέπει καὶ ὅλα κάνει πὼς δὲν τὰ βλέπει. Δέτε τον παρέκει. Τί ἤσυχον πού διαβάσει τὴν ἐφημερίδα του, καὶ διως καὶ αὐτὸ ἔχει σημασία γιὰ τὸν Ἀνατολίτη ἔμπορο.

Ὁ Ἀνατολίτης ἀρχίζει νὰ κερδίζει λεφτὰ ἀπὸ τὴν πρώτη ρουφηξιά τοῦ πρωينوῦ καφέ, συνεχίζει μὲ τὴν ἐφημερίδα πού θὰ διαβάσει στὸ θέσπορι καὶ τελιώνει θριαμβευτικὰ τὴν ἡμέρα του μὲ τὴ βραδινὴ ἐφημερίδα, δταν πιά ἀνάβει ὁ πατριωτισμός καὶ ἡ πολιτικὴ — γιατί τότε ἔχει καιρὸ καὶ γι' αὐτὰ — μὲ τὸ ἀζημιώτο.

Τί εἶναι ὁ Ἀνατολίτης; Εὐπνός, πονηρός, καὶ καλὸς οἰκογενειάρχης — δταν μορφωθεῖ καλὰ καὶ γυρίσει καὶ πολὺ κόσμο, γίνεται μὰ δύνωμη. Ἡ δουλιὰ τὸν ἀναγκάζει, στὴν Τοῦρκιά, νὰ εἶναι πονηρός καὶ προσεχτικός. Ἡ ποιηρὰ καὶ κάτι τὸ ἴπιοιλο, τοῦ μένονε συχνά, καὶ δταν βρεθεῖ λεύτερος, σὲ λεύτερη πατρίδα. Ὅταν διως τὰ ξεχάσει αὐτὰ, σὰ μορφωθεῖ δηλαδὴ τέλεια καὶ ζήσει σὲ λεύτερο καὶ ἀνώτερο περιβάλλον, γίνεται ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Εὐρωπαῖο καὶ τὸν Ἀμερικανό.

Σ' οὕτῃ τὴν ποικιλία συνταξιδιωτῶν, παραλείψω τοὺς σμιτζήδες, στραγαλατζήδες, καφετζήδες — τύποι πού θάταν ἄδικο νὰ ξεχαστοῦνε — γιατί σ' ὅλο τὸ ταξιδίον — καὶ βαστᾷ διὸ ὄρες τὸ ταξίδι ἀπὸ τὸν Ἀνω Βόσπορο στὸ γιοφύρι — τριγυρνᾶνε πάνω-κάτω στὸ θέσπορι καὶ κόνουν χρυσὲς δολιές, μὲ αὐτοὺς ὅλους λοιπόν, ἀλλὰ καὶ μὲ τίς χανοῦμισσες, αὐστηρὰ χωρισμένες ἀπὸ μᾶς, στὸ χαιρετίζοντες, περνᾶμε τὸν ὁλόδροσο Βόσπορο, καὶ πισθύνουμε πού καὶ πού στὰ διάφορα χωριοῦδάκια.

Βγαίνουμε ἐπιτέλους στὴ Γέφυρα. Τραβῶ ἴσια στὸ φορολογικὸ γραφεῖο. Μὴν ξεχνᾶτε πὼς ἔχω δουλιὰ καὶ πρέπει νὰ πάω σὲ διάφορα γραφεῖα, γι' αὐτὸ δὲν κοιτάζουμε τίποτε ἄλλο, θὰ κλείσωμε τὰ μάτια στὶς θαμπωτικὲς ἐντυπώσεις καὶ δὲ θὰ ρήξουμε οὔτε μὴν ματιὰ γύρω.

Τὸ φορολογικὸ γραφεῖο — ἓνα παλαιὸ στίτι, μεγάλο, ἀνοικοκύνετο. Ἀνεβαίνω σκάλες βρώμικες, καὶ μόλις φτάσω πάνω στὸν προθάλαμο, βλέπω δυο-τρεῖς γοῦρνες μαριμαρένιες μὲ βρούσες καὶ μπόλικω νερό — εἶναι προωρισμένες γιὰ τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ — μὰ φαίνεται πὼς ἡ καθαριότητα φτάνει μόνο στὰ δάχτυλα πού δάξουν τίς ἄκρες τους κάτω ἀπὸ τὴ βρούση — πρὶν ἀπ' τὸ νιζάμι — οἱ Τοῦρκοι.

Ἀπὸ τὴν ἐντύπωση τὴ δύναμειν ἡ συνολικὴ ἐμ-

(*) Κοίταξε «Νουμά» ἀριθ. 745 (σελ. 88-84).

φάνιση των υπαλλήλων, γιατί παρουσιάζουνε μία παράσταση αξιοθρήνητη. Οι μικροί υπάλληλοι ξεχωρίζονται από το σκούρο και λερωμένο γιακά τους, οι μεγάλοι από τα ματογυάλια που φορῶνε.

Όσο για επιπλέον τάξη, έχουν σχεδόν καταργηθεί. Γίνεται μία οικονομία μεγάλη από διδολογίες, γιατί είναι όλα τα διδύλα και τάρχεϊα ρηγμένα στο πάτωμα. Από αυτές λοιπόν τις ακοτάσιστες στίβες σκύβει ο ανώτερος υπάλληλος να βρει το αρχείο που του χρειάζεται για να τελιώσει τη δουλιά μου.

— Έφέντημ, γλήγορα γιατί διζούμαι, του λέω.

Σηκώνεται από το σούψιμο, με κοιτάζει καλά καλά.

— Ποιός θά σᾶς φροντίσει τη δουλιά αυτή;

— Εγώ, του ἀπαντῶ.

— Μά ὄχι, δὲν ἔχει κανένα ἄνθρωπο;

Δηλαδή ἐγώ, που εἶμουν γυναικῶν, δε μετροῦσα για ἄνθρωπος στὰ μάτια του...

— Έ τότε, μου λέει, γιωθᾶς-γιοθᾶς, ἔσεϊς ἔχετε καιρό.

— Μά διζούμαι, γλήγορα, τᾶς μπουκ, ἐφέντημ.

Με κοιτάζει με περιφρονήτικη ματιά. Δὲ φτάνει που μία γυναίκα κοιτάζει μόνη τὴν ἐργασία της, μά εἶχε καὶ τὸ τουπέ νὰ διζέται.

Ἐπιτέλους, ἀφοῦ σκάλιζε μισή ὥρα, βρήκε τὸ διδύλο που ἤθελε. Ἐδῶ ὅμως ἄρχισε νέα δοκιμασία. Δὲν μπορούσε νὰ διαβάσει ὅτι εἶχε γράψει ὁ ἴδιος, καὶ ζητοῦσε τὴ βοήθεια μου για νὰ ξεχωρίσει τὸ νόμά μου.

— Ἐλ-ἐλου-ἐλίσά, ἄ! αὐτὸ εἶναι, λεαντό!

— Ἡλιάδης, του λέω. Ἄ, ἔβει ἐφέντημ, ἔβει!

Τέλος, ὕστερον ἀπὸ δυὸ ὥρες, πλήρωσα τοὺς φόρους τοὺς κτηματικούς καὶ πῆρα ἀπόδειξη για τὸ φόρο ὅμως ἀνοχῆς καὶ ὑπομονῆς που πλήρωσα, διότι δόκανε οὔτε γὰρ οὔτε ἀναγνώριση. Ἄπ' ἐναντίας τόσο συσκευῆς θεωροῦνε τὴν κατάσταση που βόσκονται, ὥστε στὸ τέλος με γαριτωμένη ἀπάθεια μου ἐπὶ τήσκη ἂν ἔγω ἀπάνω μου καθόφισα για νὰ τοὺς δώσω νὰ καρφισώσω μερικὰ ἔγγραφα...

Ὁπλισμένη με μιά ἀπόδειξη, μπορούσα τώρα νὰ προχωρήσω τὴ δουλιά μου, καὶ γι' αὐτὸ χρειαζόμουν τὸ δικηγόρο. Σκέφτηκα νὰ τηλεφωνήσω, για νὰ εἶμαι σίγουρη πὺς θὰ τὸν εὑρω.

Ρῆξετε μιά ματιά μαζί μου στὰ Τουρκικά τηλεφωνα. Ὅσο για τὴ λειτουργία τους εἶναι πολὺ καλὴ. Τὰ διευθύνουν Ἑγγλέζοι, καὶ εἶναι αὐτόματα. Σᾶς ἀπαντοῦνε πὲ ὅποια γλώσσα μιλήσετε, ἀμέσως, καὶ σᾶς δίνουνε τὴν ἀριθμὸ πολὺ γλήγορα.

Ὅμως παντοῦ μπαίνει τὸ «couleur locale».

Στὸ πλάι μου κάποιος Τούρκος τηλεφωνεῖ. Κάνει τεμενάδες μπρός στὸ τηλεφώνον. Στὸ μεταξύ, κρυφὰ με τὸ χέρι, κάνει νοήματα ἄλλα, γεμάτα ἀγανάκτηση, μὴν τύχει καὶ τὸν δεῖ τὸ... ἀκουστικό.

Ὁ Ἀρμένιος στὸ τηλεφώνον, σὺν τύχει νὰ τὸν δεῖτε, εἶναι ἀπόλαυση. Κόλακας, περιποιητικός, με χαμόγελο ἀπὸ τὸ ἕνα ἄφτι ὡς τὸ ἄλλο, μιά στάση ταπεινὴ, παροικητικὴ. Πολλὲς φορές στέκεται μόνο στὸ ἕνα πόδι ἢ σχεδὸν γονατιστός. Εἶναι ὅλος προθυμία καὶ ὑποταγὴ καὶ χειρονομία.

Εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ σπουδάσω σχεδὸν ὅλους τοὺς τύπους τῆς Πόλης στὸν τρόπο που τηλεφωνᾶνε.

— Νὰ καὶ ὁ Ἀνατολίτης στὸ τηλεφώνον.

Ψύχραμος, με ἑκφραση συγκεντρωμένη, κάθεται καὶ μιλεῖ χωρὶς νὰ σαστίζει οὔτε γιώτα ἀπὸ τὸ σκόπο που κυνηγάει. Πονηρός, ξυπνότερος, χειριστὴς ἀριστος Τουρκικῆς καὶ Ἑλληνικῆς, τὸ κατὰκτησε καὶ αὐτὸ ὅπως τὴν Τουρκικὴ ἀγορά, καὶ τὸ μεταχειρίζεται ὅπως ὅλα τὰ πράματα — για νὰ βγάλει ζουμί.

Ζήτησα τὸ δικηγόρο, πῆρα συνέντευξη μαζί του, καὶ μου εἶπε πὺς μπορῶ νὰ πάω ἀμέσως νὰ με δεχτεῖ.

Τραβῶ ἴσια με τὰ πόδια — τ' ἀμᾶξια καὶ τ' αὐτοκίνητα εἶναι μόνο για τοὺς ἐκστασιολογικοὺς στὴν Πόλη. Τὰ τραίμ εἶναι πάντα τόσο γιομάτα, ποὶ — βασγεσῆμ ἐφέντημ — προτιμῶ τὰ ποδηλάκια μου.

Φτάνω στὸ «Κιουτσούκ Μιλὲτ Χάν». Ρωτῶ τὸ θυρωρό.

— Εἰναι πᾶνω ὁ κ. Π. ...;

— Χμ, ὄχι, μά βγήκε με φέσι καὶ θὰ εἶναι ἐδῶ σὲ δέκα λεπτά. Μᾶς εἶπε νὰ περάσετε πᾶνω.

Ὅστε τὸ εἶδος τοῦ καλύμματος τῆς κααλῆς τοῦ δικηγόρου, δείχνει που πάει σὰ βγεῖ ἀπ' τὸ γραφεῖο καὶ σὲ πόση ὥρα θὰ γυρίσει...

Ἀνεβαίνω, ἀνεβαίνω, κοντὰ στὸν οὐρανὸ Ἄριθμὸς 145! Φτάσαμε. Κάθουμα στὸ γραφεῖο, στὴν πολυθρόνα τοῦ δικηγόρου. Ζήτη! Ἀνοίγω τὸ παρὰθυρο, θε μου, τί εἶναι αὐτό!

Κοιτισόπουλα γελαστά, νέστια σὰ μελ' σοι, γύρω στὰ παράθυρα τοῦ χαντι. Εἶναι υπάλληλοι σὲ διάφορα γραφεῖα. Ὁ δυστυχισμένος δικηγόρος πὺς ἐργάζεται τόνο καλὰ με ὅλους αὐτοὺς τοὺς σεραπετοὺς πειρασμοὺς γύρω του!

Χτυπᾶνε στὸ τηλεφώνον. Διασεδάζω μιλώντας κουτσὰ Τουρκικά. Κάποιος Χότζας μιλά.

— Εἶναι δὸς ὁ δικηγόρος;

— Ὁχι, ἐφέντημ.

— Σεῖς ποιός εἰστε;

— Καίνουργιος γραμματικός.

— Μά δὲν εἰστε γυναίκα;

— Ναί, ἐφέντημ, τί πάει νὰ πει;

— Μασσαλά, μῦσσαλά!

Στὸ ἀναμεταξὺ ἡ ὑπομονή μου νὰ περιμένω μοὶ βγαίνει σὲ κοῖδ, γιατί ἔρχεται ὁ δικηγόρος καὶ μάλιστα ὀπλισμένος κατὰ τῆς ζέστης, με μιά ὀλοστρόγγιλη καρπούζα, που τὴν κοιθάλησε μονάχος του ἀπὸ κάτω.

Ποῖν ἀρχίσουμε δουλιά, ἀπλώνουμε μιά ἐφημερίδα καὶ... σφάζουμε τὴν καρπούζα, ἢ ὅποις βγαίνει σὲ κερὸ κερὸ.

Ὁρσῖα. Ὅλα πᾶνε καλὰ σήμερα. Κεῖνος ὁ Ραββίνος που εἶδ' στὸ πρωτὸ στὸ βαπόρι, θάτανε φαίνεται τυχερός. Νὰ τί θὰ πει νᾶσαι Ἑβραῖος παπάς — καὶ μάλιστα, σᾶς τὸ λέω μεταξύ μας, πὺς οὔτε κάμπο δὲν τοῦ εἶχα δέσει.

Ὁ καλὸς μου ὁ δικηγόρος, εἶχε παραγγεῖλει καὶ καφέδες ἔρχονται καὶ αὐτοὶ καὶ τοὺς ρουφᾶμε ἀποληυστικώτατα.

Σ' αὐτὴ τὴν κρίσιμη στιγμή ὁ μικρὸς ἀναγγέλει

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΣΤΗ 1903

ΒΓΑΙΝΕΙ ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ ΤΟ ΜΗΝ

Ίδιοκτήτης, εκδότης και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικοί συντάχτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ,
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΤΕΪΝΜΕΤΣ

Γραφεία: Κολοκοτρώνη 28β

(Χαρτοπωλείο Γ. Ξανθουδάκη)

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ:

Για την Ελλάδα	δρ.	30	το χρόνο.
	»	15	το εξάμηνο.
	»	8	το τρίμηνο.
Για την Αγγλία & Αίγυπτο	£	1	το χρόνο
	£	0,10	το εξάμηνο
Για την Αμερική	\$	5	το χρόνο
	\$	3	το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη 40 φρ. τη χρονιά.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΑΣ ανακηρύχνει «Ευρωπαίους δημοσιογράφους» ο Ψυχάρης και τον εύνωμονοίμε. Γράφοντας κάπου, παρατηρεί με περσιότονο πως αὐτὸ «δὲ θὰ τῶκα» Ευρωπαίος δημοσιογράφος». Αὐτὸ λοιπὸν δὲν τὸ κάναμε καὶ μεῖς, δὲ δημοσιέψαμε δηλ. τὴν ἀπάντησιν τοῦ Σταίνμετζ, πού τὴν ἔστειλε καὶ σὲ μᾶς, ἂν καὶ ὁ Σταίνμετζ εἶναι ταχτικὸς συντάχτης μᾶς· κ' εἶχε κάθε δικαίωμα νὰ πᾶν τῆσει. Ὡστόσο, σὰν

νέους πελάτες. Ἐγὼ ταράζομαι καὶ φρίττω, βλέποντας τις καρπουζόφλοιδες, τοὺς σπόρους κτλ.

—Στὸ ἰδιόπερο, τοῦ ἴλεει λακωνικὰ ὁ κ. Π...

Δὲν εἶχα παρατηρήσει κάποιον μπερντέ στὸ βάθος. Ἀπὸ μιὰ ἰδιώτερον πορτοῦλα τοὺς περνᾷ μέσα, καὶ οὔτε μᾶς βλέπουν, οὔτε τοὺς βλέπουμε.

Αἰώνιο μυστήριον τῆς Πόλης! Ἔχεις χυθεῖ ἀκόμα καὶ στὰ γραφεῖα...

Ὁ μικρὸς ἔρχεται, τὰ καθιρίζει ὅλα καὶ τὰ σηκώνει, καὶ δροσισμένοι κ' ἥσιχο τελιώνουμε τὴν ἐργασία μᾶς, βλέπουμε ἔγγραφο, ὑπογραφεὶς κτλ. Οἱ ἄλλοι περιμένουν τὴ σειρὰ τους. Ἐ, γιαθὰς-γιαθὰς!

Φεύγω ἐνθουσιασμένη γιατί ὅλα μου πῆγαν δεξιά, καὶ τώρα γυρίζοντας μὲ τὸ βαποράκι τὸ θραδινὸ, ἔχω κωλὸ καὶ κέφι νὰ ρεμβάσω ὅσο θέλω.

Ὅσο προχωροῦμε, τὰ ξεχνᾶω ὅλα, τὴ ζέστη, τὴν κούρση, τὴ γραφεῖα, καὶ μονάχα γεμίζω τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ δημοφιλία, ἀπὸ μετρία μοναδική, ἀπὸ μυστήριο ἀπαλό καὶ γεμάτο θέληση.

Βοσπορίτις

«Ευρωπαῖοι δημοσιογράφοι», δὲν τὴ δημοσιέψαμε τὴν ἀπάντησιν, ὅπως σὰν «Ευρωπαῖοι δημοσιογράφοι» φερθήκαμε καὶ τότε πού δὲ δεχτήκαμε νὰ ὀριστεῖ ἀδίκων τῶν ἀδίκων ὁ Σταίνμετζ ἀπὸ τὴς στήλης τοῦ «Νουμᾶ». Ἀργοῦνε τὰ πράγματα νὰ μποῦν ἐπὶ τὴν θέσιν τους, μὰ πάντα μπαίνουν. Ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται, λέγονε οἱ Ἀρχαῖοι.

ΗΡΘΕ καιρὸς νὰ μποῦνε καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα ἐπὶ τὴν θέσιν τους. Ἀφορμὴ τὰ γραμμὰτα τοῦ μακαρίτη Χατζόπουλου, πού τυπώνονταν στὸ σημερινὸ φύλλο. Ξαναγυρίζουμε μ' αὐτὰ στὰ 1905, ἐπὶ μακάρια ἐποχὴ τῆς «Ἐθνικῆς Γλώσσας», τῆς Ἑταιρίας δηλ. πού ἰδρύθηκε ἀπὸ δημοτικιστὲς γιὰ νὰ πολεμήσει... τὸ δημοτικισμό. Πῶς τὸν πολέμησε, τὸ δὲχνουν τὰ γραμμὰτα τοῦ Χατζόπουλου, πού εἶτ' ἀνεῖς ἀπὸ τοὺς κυριώτερος μοχλοὺς τῆς Ἑταιρίας. Τοὺς ἐνοχλοῦσαν στὸ σκοπὸ τους, στὸ ἄλλωμά δηλ. τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ὁ Ψυχάρης, ὁ Παλαμάς, ὁ Ἐφταλιώτης, ὁ Νουμάς μὲ τὴ στενοκεφαλιά τους, ἐνὶ ἡ π λ α τ υ κ ε φ α λ ι ᾶ αὐτῶν τῶν κυρίων ὁλοφάνερα δειχνεῖται ἐπὶ τὴν παρδαλὴ καὶ ἀκατάστατη γλώσσα πού μεταχειρίζονταν τότε ὁ Χατζόπουλος ἐπὶ τὴν ἀλληλογραφίαν του. Ἐμεῖς ζητούσαμε γλώσσα καθόνικη, μὲ γραμματικὴ, καὶ γιὰ τοῦτο εἰμασσε στενοκέφαλοι. Οἱ κύριοι πλατυκέφαλοι λαχταροῦσαν τὴν ἀντιφροσύνη, τὸ ἀνακάτωμα, τὴ γλωσσικὴ ἀνταμπατούλα — κ' ἔτσι θὰ πῆγαινε ὁ ἀγώνας μπροστὰ καὶ δὲ θὰν τοῦκοβε ὁ Ψυχάρης τὸ δρόμο καὶ δὲ θὰν τὸν χαλνοῦσαν... τὰ ὕλικά συμφέροντα τοῦ Ταγκόπουλου! Πόσο ἀπλοῦνὰ τᾶβλεπε τὰ πράγματα ὁ μακαρίτης καὶ μὲ πόση κακεντρέχεια τᾶγραφε.. Τὸ τελειοταῖο θὰν τὸ καμαρώνετε καλύτερ', ἂ δὲ σβήναμε, ὅπως εἶχαμε χροὸς, μιὰ φράση βαρὶ καὶ ὀδινὴ πού γράφε γιὰ τὸν ποιητὴ Μαισκάκη

ΥΣΤΕΡΑ ἀπὸ τὰ σημερινὰ γραμμὰτα τοῦ Χατζόπουλου, διαβάστε τὴν «Ἀπολογία» τοῦ Ψυχάρη γιὰ νὰ δεῖτε φαρδιά πλατιά ὅλη τὴν ἱστορίαν τῆς «Ἐθνικῆς γλώσσας» καὶ ὅλη τὴ δική μας στενοκεφαλιά. Κηφτὰ στ' ἄλλα, στὰ τόσα ἄλλα, σὴν σελ. 257 ἐπάρχει καὶ τὰ ἐκείνητο διασκεδαστικὸ γράμμα πού δημοσιεύτηκε τότε ἐπὶ τὴν «Ἑσπερινή» καὶ ποῦλεται νὰ ἐπικυρώσει ὅσα λέει στὸ σημερινὸ του γράμμα ὁ Χατζ. «Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. (δηλ. ὁ Ταγκόπουλος), μὲ τὴν κλασσικὴ στενοκεφαλιά του καὶ μὲ τὸν περιεργότατον ψιχαροφανατισμὸν του εἶναι π ρ ο σ κ ο μ μ α εἰς τὸν σκοπὸν εἶς Ἑταιρίας μᾶς, ὁ ὁποῖος, πιστεύσας με εἰνὴ καὶ σκοπὸς σας (σκοπὸς τοῦ κ. Γιάνναρου! δηλ.). "Ὅλοι σήμερον εἰμεθα ἀντιψυχαρκοὶ ἐκτὸς μόνον τοῦ «Νουμᾶ». Τὴν λόγον τὸν γ ν ω ρ ῖ ζ ε τ ε δ σ ο ν καὶ ἐγὼ τὸν γ ν ω ρ ῖ ζ ο υ ν καὶ πολλὰ μέλη τῆς Ἑταιρίας καὶ δι' αὐτὸ σχέψας μεταξὺ μας γίνεται περὶ εὐσχημοῦ ἀποκηρύξεώς του διὰ νὰ μὴ πληρώνωμεν ὅλοι μᾶς ἀναίτιως τὰς ἰδικὰς του συμπαιδείας καὶ ἀμαρτίας». Εἶναι διασκεδαστικώτατες καὶ διαφωτιστικώτατες, αὐτὲς οἱ σελίδες καὶ σᾶς συσταίνουμε νὰν τις διαβάσετε.